

איש חי רב פעלים רודף צדקה וחסד
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
 כולל דחסידי סוכטשוב
 כולל "סנה משה"
 ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
 בית מדרש
 למגידי שיעור "דף היומי"
 חתום סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה החשובה ודופת צדקה וחסד
מרית רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 859

מסכת סוטה י"ג - י"ט ♦ כלים י"ג, ו' - י"ד, א'

בס"ד, כ"ו חשון תשע"ו

השבוע בגליון

- מהי דרך החינוך של הבנות?
- כיצד מברכות הנשים ברכת התורה?
- נשים מסתיימת כתיבת ספר התורה?
- חינוך הבנות בדרונו

- מדוע כותבים בלשון הקודש מימין לשמאל?
- הפניה לימין, גם בהזזת יד
- מתי מסתיימת כתיבת ספר התורה?
- קיום מצוות מצה במחנה ריכוז

דבר העורך

ככאים

יש רבנים מגידי שיעור הפונים אל הציבור באמצעות מכתב מרגש בעל מסר אישי. הדעת נותנת, וכך גם המציאות, כי המסר המועבר באופן זה מתקבל ביותר על לב הקוראים.

התרשמו ביותר ממכתב שהנפיקו לפני כמה שנים רבנים מגידי שיעור בדף היומי בעיר נצרת עילית.

להלן תכנון.

יהודי יקר, שלום!

התעלם נא לרגע קט משאון החיים האופף את דורנו, מכונות, מנועים והתיעוש ההמוני, והפגל יותר ממאה שנים לאחור לעיירה סלבודקא השוכנת בפרברי קובנא העיר הגדולה. בקתות עץ, רוכלים כפופי-גו הנושאים מבט אל-על בתחינה להחליף עמך את מרכולתם תמורת מטבעותיך, שליחי-מאפיה בהולים ודחופים נושאים על קדקדם מגשים גדושים במיני מאפה מהבילים בדרכם אל לקוחות וותיקים... שלוה.

באותן שנים התפארה העיירה סלבודקא בשיבתה המפוארת. כמשגיחה של הישיבה כיהן המשגיח ר' ירוחם, אשר נודע לימים כר' ירוחם ממיר, על שם הישיבה שבה כיהן לאחר מכן.

באחד הימים הופרה השלווה באחת בצווחה שהכל ידעו לזהות ואיש לא רצה בבואה: "שריפה!". באחת

דף טו/ב נכנס להיכל ופנה לימינו

מדוע כותבים בלשון הקודש מימין לשמאל?

המשנה בסוגייתנו אומרת, שהעפר שניתן במים שהשקו בהם את הסוטה נלקח מקרקע ההיכל של בית המקדש על ידי כהן, שנכנס להיכל ופנה לימינו כדי לקחת עפר זה. הגמרא מבארת שהכהן פנה לימין משום ש"כל פינות שאתה פונה לא יהיו **אלא דרך ימין**". גם הרמב"ם (הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק י"ד הלכה י"ג) פוסק כן לגבי הכהנים העולים לדוכן לברך את העם, שעליהם לפנות לימינם הן כאשר הם מסתובבים אל הקהל לברכו, והן לאחר שהם מסיימים את ברכתם. כלל זה נלמד (זבחים סב/ב) מדברי הנביא (דברי הימים ב' ד/ד), המונה את העמודים שתמכו בים שהקים שלמה בבית המקדש, ומתחיל למנותם **מצד ימין**.

הפניה לימין, גם בהזזת יד: במסכת יומא (נח/ב) דנה הגמרא, אם גם הכהן המזה על המזבח מדם הקרבנות צריך להזות דווקא ביד ימינו, שכן, יש להסתפק אם החובה לפנות לימין הינה כאשר האדם מהלך **בכל גופו**, או שמא חובה לנהוג כן גם כאשר הוא מזיז את ידו בלבד. להלכה (שו"ת חתם סופר או"ח סימן קפ"ז) נפסק כהכרעת הגמרא, שגם אם מזיזים את היד בלבד כדי לקיים מצווה, יש להפנותה לימין.

טעם המחלוקת מאיזה צד להדליק את נרות החנוכה: מחלוקת הפוסקים המפורסמת אם יש להדליק את נרות החנוכה מהנר הימני ושמאלה, או להיפך, מהנר השמאלי וימינה, קשורה לדברי סוגייתנו. דעת השולחן ערוך (או"ח סימן תרע"ו סעיף ה') היא, כי תחילה יש להדליק את הנר השמאלי ולאחר מכן את הנר שלימינו, אף על פי שבכך מתחילים את המצווה מצד שמאל. וטעמו, שגם מצווה המתקיימת על ידי הזזת היד, יש לעשותה באופן שבמהלך קיום המצווה יזיז את ידו משמאל לימין, ואם ידליק תחילה את הנר הימני, נמצא שמזיז את ידו לשמאל. אולם, הלבוש והט"ז (שם) חולקים וסוברים, שיש **להתחיל** את המצווה בצד ימין, ועל כן לדעתם, תחילה יש להדליק את הנר הימני.

צעילוי נשמת

הר"ר **אריה לייב יעקובסון** ז"ל
ב"ר יעקב ז"ל
נלב"ע ל' בחשון תשס"ג
תנצב"ה
הונצח ע"י חתנו ובתו
הר"ר **אשר ולאה ציגנלאוב** שיחיו - חיפה

צעילוי נשמת

מרית **דבורה בוטנויזר** ע"ה
ב"ר יששכר אליהו ז"ל נלב"ע כ"ט בחשון תש"ן
ומרת **עליזה פלס** ע"ה
ב"ר שמחה (סאלי) ז"ל נלב"ע כ"ו בחשון תשל"ג
תנצב"ה
הונצחו ע"י ידידינו ער"ד
הר"ר **ערן פלס** ומשפ' שיחיו - בני ברק

צעילוי נשמת

הר"ר **נחמיה פרידר** ז"ל
ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע כ"ה בחשון תש"ס
תנצב"ה
הונצח ע"י בניו ידידינו ר' יהודה פרידר הי"ו - ר"ג
ור' ישראל פרידר הי"ו - גבעת שמואל

לעילוי נשמת

הר"ר **אריה אבן ארי** ז"ל ב"ר דניאל ז"ל
במלאת תשע שנים לפטירתו נלב"ע כ"ח בחשון תשס"ז **תנצב"ה**
הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

נר ה' נשמת אדם

לשון הקודש מימין לשמאל: הלבוש מחזק את דבריו בראיה מעניינת, שכן, לדעת השולחן ערוך שהעיקר הוא שתוך כדי המצווה יפנו לימין, מדוע לשון הקודש נכתבת מימין לשמאל, הרי היו צריכים לכתוב משמאל לימין, כדי שפעולת הכתיבה תגרוך כל העת לימין? מוכח איפוא, שהעיקר הוא בהתחלת המצווה.

על דברי הלבוש מעיר בעל אליהו רבה (סימן ק"ט), כי אדרבה, על פי סברתו ניתן להוכיח להיפך, כדעת השולחן ערוך, שהעיקר הוא שבעצם מעשה המצווה יפנה האדם משמאל לימין. זאת, משום שאמנם אנו מתחילים את כתיבת השורה מצד ימין, אך כל אות ואות בפני עצמה מתחילים לכתוב משמאל ומסיימים בימין [כגון, האות א, שכתבתה מתחילה מחלקו העליון של הקו הנטוי אל חלקו התחתון שבצד ימין], ואם כן באופן כתיבת לשון הקודש ישנם שתי ראיות הסותרות זו את זו ולפיכך אין להביא ראיה מצורת הכתיבה בלשון הקודש.

מתי מסתיימת כתיבת ספר התורה? החתם סופר (שם) דן בנושא זה, ומכריע כדעת השולחן ערוך. בדבריו הוא מיישב באופן נפלא את הסתירה שבצורת הכתיבה בלשון הקודש ואומר, כי כתיבת ספר תורה אינה מעשה המסתיים בסוף כל שורה, אלא כתיבת הספר כולו היא סיומו. לכך יש לצרף את ההלכה הקובעת, שעל הסופר לסיים את המילים האחרונות של ספר התורה באמצע השורה. מעתה, נמצא שהסופר מתחיל את הכתיבה בצד ימין, ואף מסיימה בצד ימין, כיוון שהוא ממלא את **חציה הימני בלבד** של השורה האחרונה, ומה לנו פניה לימין גדולה מזו, שהסופר מתחיל בימין ומסיים בימין... לעומת זאת, האותיות עצמן נכתבות משמאל לימין, משום שלכל אות ואות יש חשיבות בפני עצמה. ואם כתיבת האות תתחיל מימין לשמאל, לא ייחשב הדבר כפניה לימין, כיון שלמעשה הוא פונה לצד שמאל. על כן דרך כתיבת כל אות היא משמאל לימין.

דף טז/א בשלושה מקומות הלכה עוקבת מקרא

קיום מצוות מצה במחנה ריכז

הגמרא בסוגייתנו מונה שלשה מקומות בהם הלכה למשה מסיני עוקרת מקרא מידי פשוטו. כגון: לגבי איסור הנזיר לגלח את שערותיו, שהתורה אמרה (במדבר ו/ה): **"תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ"** והלכה למשה מסיני [להלן: ה"מ] מוציאה את הפסוק מפשוטו, וקובעת כי **בכל** כלי אינו רשאי לגלח את ראשו, ולא רק בתער.

גדר "אכילה": רבי יהודה רוזאניס, בעל משנה למלך דן בספרו בנושא "חצי שיעור אסור מן התורה" (רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א' הלכה ז), ומדבריו עולה קושיה חמורה מסוגייתנו, כלהלן. הרא"ם קובע כי גם אכילת כמות זעומה נחשבת כמעשה אכילה. והנה, בכל **מצוות** האכילה שציוותה התורה, כגון: אכילת מצה בליל הסדר, על פי פשוטו של מקרא האומר (שמות יב/ח) **"בַּעֲרֹב תֹאכְלוּ מִצֹּת"** היינו קובעים כי אדם יוצא ידי חובתו גם אם באכילת פירור מצה בלבד לאור דברי הרא"ם, אך לאחר הה"מ הקובעת שיש לאכול כזית מצה, האוכל שיעור הפחות מכזית **"לא עשה ולא כלום"** (משנה למלך שם), נמצא איפוא, שהה"מ עקרה את משמעות המילה "אכילה", והעמידה אותה על שיעור כזית בלבד. מעתה יש להבין, מדוע גמרתנו אינה מונה הלכה זו כאחת מן ההלכות העוקרות מקרא מידי פשוטו!

כדי ליישב קושיה זו קובע החתם סופר (שו"ת או"ח סימן ק"מ) יסוד עקרוני וחשוב, על פיו, בהגדרת ה"מ עוקרת מקרא" הכלילו חז"ל רק את ההלכות המפרשות מילה הכתובה במצווה מסויימת באופן שונה מחברותיה שבכל התורה, כגון: תער הנזיר, שמלבד בפרשת נזיר, בכל מקום בו כתבה התורה "תער" [כגון בטהרת המצורע ובטהרת הלוויים] אין היא מתכוונת לכלול בה את כל כלי הגילוח. אם כן, הה"מ הקובעת כי לנזיר אסור להתגלח בכל כלי גילוח, עוקרת מקרא מפשוטו. אולם, הה"מ לגבי מצוות אכילה קובעת, כי **בכל** מצוות האכילה אין יוצאים ידי חובה באכילת שיעור הפחות מכזית, וממילא לא עקרה הה"מ פשוטו של מקרא אחר המתפרש באופן שונה, ועל כן לא כללנו בסוגייתנו.

מבקתות העץ פרצה שריפה. דיירי הבית חולצו על ידי זרועות חסונות, ואנשים טובים עמדו וזילפו מים על הלהבות המתפרצות. הבית שנשרף - נשרף ואופל, אך הכל חששו לגורל הבתים הסמוכים ולגורל הבתים הסמוכים אל הסמוכים, ובעצם לגורל כל בתי העיירה. הראשונים לרוץ לסייע, לכבות ולהציל נפש ורכוש היו בני הישיבות. ריכז גדול של צעירים מהווה הצלה של ממש במקרים מסוג זה. בני הישיבה הגיעו חיש מהר עם רבניהם ועמלו קשות שעות ארוכות להשתלט על האש הפוחזת עד שעלה הדבר בידם.

בערב של יום הצעירים הרשו לעצמם למחות פיה מפניהם וללחלח את שפתותיהם במים בעודם מתכנסים סביב ר' ירוחם רבם הנערץ. לתדהמתם נשמע קולו ברורות: "עוד לא למדנו מאומה היום. הבה נלך ללמוד".

ההתשה פינתה את מקומה לפליאה רבתי. גבות שמוטות נזדקפו בתמהון ועפעפיים רפויות נפתחו כאולם. עכשיו? ללמוד? רגליהם מקשה וידיהם עופרת, ראשם כברזל ומחשבותיהם - עשן. ללמוד? **האיש** הדגול לא הסביר הרבה אלא רק זאת אמר: "יקירי, הבה נלך לשייבה, וכבר תראו שאפשר". מראה פניו של רבם היה כאדם המבקש חמצן לאחר הפסקת נשימה ארוכה. הם דבקו במחשבתו וחשו צורך עז ללמוד!

והם הלכו. כולם. בחור בחור התיישב במקומו, מתח את עצמותיו הלאות, פתח את גמרתו ו... למדו שעות מספר בעיון ובשלווה כמו לא היתה שריפה ולא טבלו גופם בענני הפיח ולא אדמו עיניהם מן העשן ולא נחרכו שערותיהם מן האדום האדום ולא נמסו סוליותיהם ולא נפערו חורים בבגדיהם. לאחר שעות אחדות של לימוד תורה משיב-נפש עמדו הבחורים לתפילה לבורא עולם ופרשו למנוחה לקראת היום החדש.

אותו היום לא נשכח מלב תלמידיו כל ימיהם. כפליים לקחים הנחילים מנהיגם הדגול. האחד - יום בלא תורה, יהא מה שיהא, חשוב כמת! והשני - מי שרוצה ללמוד, יכול!

אדם שב לביתו כפוף-גו מתלאות היום. בדרך כלל הוא לא נאלץ לכבות את האש במו ידיו בשיטות פרימיטיביות. גם הוא יכול לשבת על הספסל בבית המדרש וללמוד תורה!

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בבור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף יג/א ויספדו שם מספד גדול... אפילו סוסים ואפילו חמורים

גם הגאותנים והעצלנים

דרש רבי צבי מיכאל מיכליון, רבה של פלונסק: סוס מסמל את הגאווה, וחמור את העצלנות. בהספדו של יעקב באו אפילו הגאותנים שבדרך כלל אינם משתתפים בצרתו של הזולת וכן העצלנים שבדרך כלל אינם טורחים להגיע...

קביעתו של המשנה למלך שאדם אוכל מצה בכמות הפחותה משיעור כזית, לא עשה ולא כלום, מהווה בסיס לדיון נרחב בפוסקים על אודות מקרי מצוקה שנתקלו בהם יהודים במהלך הדורות.

כיצד יש לחלק מצה במחנה ריכוז ובבית סוהר? מדור לדור תסופר גבורת הנפש של היהודים אשר מסרו נפשם בשנות הזעם, כדי לזכות ולקיים מצווה גם בתנאי המצוקה הקשים והאכזריים בהם היו נתונים. לאחד ממחנות הריכוז הגיעה חתיכת מצה בערב פסח בדרך לא דרך, ויהודים רבים חפצו לקיים את מצוות אכילת מצה. כמובן, שאם יחלקו את המצה בין כל היהודים, לא יותר בחלקו של איש שיעור כזית הנדרש לקיום המצווה. כיצד יש לנהוג במקרה זה?

החיד"א (ברכי יוסף או"ח סימן תפ"ב אות ד', ובמחזיק ברכה סימן תע"ד) דן בדיני אכילת מצה ופוסק שאף באכילה הפחותה משיעור כזית מקיימים מצוות מצה. טעמו: משיטתו של רבי יוחנן [שהלכה כמותן] הסובר ש"חצי שיעור אסור מן התורה", אנו למדים שלאכילת שיעור הפחות מכזית יש חשיבות, אף על פי שאין מקיימים את המצווה בשלימות כל עוד אין אוכלים שיעור כזית. אמנם, רבים מהאחרונים חולקים על דבריו (עיין בשדי חמד כללים מערכה ח' כלל י"ב ובאסיפת דינים מערכת חמץ ומצה סימן י"ד אות ד').

הגרלה על המצה: למסקנה מעניינת מגיע השערי תשובה (או"ח סוף סימן תפ"ב), אשר נשאל על אודות יהודים שנכלאו בבית הסוהר וקיבלו מנת מצות זעומה. לדבריו, אף לדעת הסוברים שאפשר לקיים את המצווה גם באכילת מצה הפחותה משיעור כזית, יש להמליץ לכלואים בבית הסוהר שיטילו גורל ביניהם על המצה, "ואם שיזכה האחד לקיים המצווה בשלימותה, יהיה חלקו עמו בשכר המצווה שעל ידו נגמרה, ולולא הוא לא היתה נעשית המצווה בשלימותה, ודמי להא דיששכר וזבולון, ופשיטא ששכר מצווה בשלימות גדול יותר משכר קצת מצווה שיקיים בעצמו".

דף כ"א ר"א אומר כל המלמד בתו תורה - לומדה תפלות

מהי דרך החינוך של הבנות?

המשנה בסוגייתנו אומרת, כי זכות התורה כה גדולה עד שהיא מגינה גם על אשה שהושקתה במים המאררים, שאינה נענשת מיד אלא לאחר מספר שנים. על כך אומר רבי אליעזר "כל המלמד בתו תורה לומדה תפלות".

רש"י (כ"ב ד"ה כאילו) מפרש את דבריו, כי על ידי לימוד התורה המכילה חכמה רבה, היא תרכוש ערמוניות שעלולה להחטיאה. אולם הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק א' הלכה י"ג) וראשונים אחרים מבארים, כי החשש הוא שדברי התורה שתלמד האשה יתפרשו על ידה שלא כהלכתם.

כיצד מברכות הנשים ברכת התורה? כיוון שמבואר בסוגייתנו שראוי שנשים לא תעסוקנה בלימוד תורה, יש לבאר, מדוע הן מברכות בתפילתן על לימוד התורה? הבית יוסף (או"ח סימן מ"ז סעיף י"ד בשם האגור) מתרץ, שמאחר שהנשים צריכות, ואף חייבות, ללמוד את ההלכות הנוגעות גם להן, כגון: הלכות שבת וכדומה, מוטל עליהן לברך את ברכות התורה, בנוסף לכך הוא אומר, שהברכה מתייחסת ל"פרשת הקרבנות", הנאמרת לפני התפילה. מעניין לציין את דבריו של בעל מנחת חינוך (מצווה ת"ל) האומר, שברכת התורה אינה מכוונת למצוות לימוד התורה, אלא **לכבודה** של תורה, ועל כן יכולות הנשים לברכה.

נשים גדולות בתורה: אף על פי שמדברי סוגייתנו עולה, וכן נפסק להלכה, שאין ללמד תורה לנשים, בכל זאת בכל הדורות היו נשים חכמות בחכמת התורה, כגון, ברוריה אשת רבי מאיר (פסחים סב/ב). גם בדורות האחרונים, היו נשים אחדות שהתפרסמו בזכות גדלותן בתורה, אחת מהן היא סבתו של החוות יאיר [רבי יאיר חיים בכרך, יליד גרמניה, נלב"ע ה'תס"ב], שמעיד עליה בהקדמה לספרו, שתלמידי חכמים רבים נועצו עמה בדברי הלכה. עדות מעין זו מובאת (מקור ברוך חלק ד' פרק מ"ו סעיף ג') על אשתו של הנצי"ב מוולאזין, אשר עסקה בלימוד התורה רוב ימיה. הרי לנו, שהיו נשים שלמדו תורה ולא חששו לדברי סוגייתנו. הכיצד?

מדוע הוותר קבר יוסף?

דף י"ג/א היכן יוסף קבור
דרש הגר"י קמינצקי זצ"ל:
העלם מקור קבורתו של יוסף אינו בכדי. בנחמיה (ג/ב) נאמר, שפניו של נחמיה היו רעים בעקבות זאת שירושלים עיר קבורות אבותיו היתה חרבה. הרי שמקום קבורת אבות הוא מקום תביב ויקר. חפצו השבטים לבל יקומו במצרים קברי אבות שיחבבו עליהם את המקום, עמדו וקברוהו במקום בלתי נודע... (אמת ליעקב, בשלח).

שלוש רב - בערב

כתוב בספר אהבת תורה:
מדוע בערב אין אומרים בתפילת העמידה "שים שלום" אלא "שלום רב"?
במשך היום, כאשר האדם שרוי בעסקיו זקוק הוא לשלום, אולם ביתר שאת וביתר עוז הוא זקוק לכך בערב כאשר הוא חוזר לביתו... (אמרות חכמה).

ה"מזרח" עבר לפתח...

ביאר המגיד מדובנא: אדם חשוב נודמן לשמחה והתעקש שלא לשבת בשולחן המזרח כי אם בפתח. מה עשה בעל השמחה? העביר את כל ה"מזרח" אליו...
אף כן, משאמר אברהם אבינו כי הוא עפר ואפר, החשיב הקב"ה אותם והעלה את ערכם...

טלית ותפילין דוקא בשחרית

זהו המקור לכך שאנו מקפידים בתפילת שחרית דווקא להיות עטורים בטלית ובתפילין. אין זאת אלא בגלל שאת תפילת שחרית תיקן אברהם אבינו אשר בזכותו זכינו לשתי מצוות אלו (משך חכמה).

צעילוי נשמת

ר' **משה יהודה ברלינר** ז"ל

ב"ר ישראל ז"ל

נלב"ע כ"ז בחשוון תשמ"ט

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **בן-ציון ליפשיץ** ז"ל

בן הר"ר יחזקאל ז"ל נלב"ע כ"ה מר-חשוון תשע"ה

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **משה לוי** ז"ל

ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע ט' בכסלו תשל"ב

ומרת **שרה לוי** ע"ה

ב"ר יהודה ז"ל נלב"ע כ"ט בחשוון תשנ"ה

תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

יגעת ומצאת תאמין: בסוגיה זו דן המהר"ל (שו"ת סימן קצ"ט) ומבאר, כי רבי אליעזר במשנתנו עוסק ב"מלמד את בתו תורה", אולם אין איסור לאשה ללמוד בכוחות עצמה, והיא אף מקבלת על כך שכר (רמב"ם שם). והטעם לכך הוא (פרישה יו"ד סימן רמ"ו ס"ק ט"ו), משום שהתאמצותה והצלחתה בלימוד התורה, מהווים הוכחה שטבעה ראוי ומתאים לכך.

אשה שהיא "תלמיד חכם" ואשת תלמיד חכם-זכותה של מי גדולה יותר? כאמור לעיל, זכות התורה מגינה על אשה שהושקתה במים המאריים, בכך שעונשה נדחה בשנים אחדות. הגמרא (כא/א) מבארת, כי כוונת המשנה לאותן נשים השולחות את בניהן ללמוד תורה וממתינות לבעליהן עד שיחזרו מלימודם. לכאורה, לפי דברי המהר"ל, שאשה הלומדת תורה מקבלת על כך שכר, מדוע אין הגמרא מבארת שכוונת המשנה היא לאשה העוסקת בתורה בכוחות עצמה? מכח קושיא זו הוכיח הגרי"ש אלישיב זצ"ל, כי זכות האשה המגדלת את בניה או את בעלה לתלמידי חכמים, גדולה מאשה הלומדת תורה בעצמה. זאת משום שבניה ובעלה מצווים בלימוד התורה והמסייע להם שכרו רב, אך האשה שאינה מצווה ללמוד, אינה זוכה לשכר המשתווה לזה של האיש המצווה ללמוד תורה.

חינוך הבנות בדורנו: מאז ומעולם נהגו שלא ללמד תורה את בנות ישראל. בדורות האחרונים התהפכה המגמה, וברוב בתי הספר לבנות לומדים תנ"ך. על מדוכה זו ישבו גדולי הדור הקודם, והג"ר אהרן ואלקין (שו"ת זקן אהרן תנינא ס"ו) כתב על כך: "בעייתות אלו, שהרחוב מלא הוללות וסכלות, וגם רוח הכפירה והמיינות נזרקה בצעירים, אנן סהדי כי רק אותן הזוכות להסתופף בבתי ה' ובחצרות אלוקינו-יפריחו". אף רבינו החפץ חיים זצ"ל כתב בספרו לקוטי הלכות (בסוגייתנו): "בדורות הקודמים קבלת האבות היתה חזקה מאד, והיינו יכולים לסמוך על הנהגת האבות הישרים. אבל כעת, שקבלת האבות התרופפה מאד, בוודאי מצוה רבה ללמד את הבנות חומש ומוסרי חז"ל, כגון מסכת אבות וכו'".

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות

ביממה

מתחברים לשיעור
המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר
בכל יום משנה אחת
הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: 3029*

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

